

Більшість пільг для бізнесу скасовано у 2023 році: на які зміни чекати у 2024-му

У 2022 році для того, щоб дати можливість бізнесу вижити, було прийнято чимало законодавчих змін щодо зниження податкового навантаження та рівня контролю. Однак, попри те, що війна триває, багато преференцій, запроваджених у 2022 році, були скасовано у 2023 році. Про це виданню «Мінфін» розповіла адвокат, радник TOTUM LF Яна Михайлюк.

Відновлення податкових перевірок

Відповідно до закону «Про внесення змін до Податкового кодексу та інших законів щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок», документальні планові перевірки повернуться до:

- виробників і продавців підакцизної продукції;
- грального бізнесу;
- компаній, які надають фінансові та платіжні послуги;
- нерезидентів, які працюють через відокремлені підрозділи.

Також перевірки можуть відбуватися у компаніях, які на основі показників, сформованих за підсумками 2021 року, відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

- рівень сплати податку на прибуток/рівень сплати ПДВ менший, ніж 50% у галузі;
- виплата зарплати менше середньої у галузі;
- дебіторська заборгованість у два рази більша, ніж кредиторська;
- річний дохід становить понад 10 млн грн, а загальна сума витрат — понад 75% суми річного доходу.

Окремо звертаємо увагу на перевірки ФОП. Зараз мораторій стосується тільки перевірок ФОП 1 та 2 груп (до 1 грудня 2024 року). Однак, перевірки ФОП 3 групи чи тих, які перебувають на загальній системі, дозволені.

Скасування пільг щодо єдиного податку

Закон № 3219 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану», скасував більшість пільг для платників єдиного податку, зокрема:

- з 1 серпня 2023 року скасування спецгрупи єдиного податку за ставкою 2% із подальшими наслідками для його платників;
- з 1 серпня 2023 року платники єдиного податку першої та другої груп знову зобов'язані сплачувати єдиний податок (окрім підприємців, податкова адреса яких розташована на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих територіях. Такі платники мають право не сплачувати єдиний податок до моменту завершення активних бойових дій);
- відновлення з 1 жовтня 2023 року відповідальності за порушення правил використання РРО.

Пільги щодо сплати земельного податку та податку на нерухомість

Ще у 2022 році, після початку повномасштабного вторгнення, було звільнено від оподаткування платою за землю, загального мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки, земельні частки (паї), екологічного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки щодо об'єктів, розташованих на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих російською федерацією. Період застосування вказаного звільнення був встановлений з 1 березня 2022 року до 31 грудня року, наступного за роком, у якому припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та тимчасово окупованих територій, мав визначити Кабмін. Однак, цього зроблено не було, натомість, відповідний Перелік було затверджено 22 грудня 2022 року наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій № 309. Податкові органи зайняли фіскальну позицію та вказували на те, що Перелік, затверджений міністерством, не може застосовуватись.

Ясність у ці протиріччя була внесена законом від 11.03.2023 року № 3050-IX. Фактично, змінено період звільнення від сплати податку, а саме звільнення встановлено за період із 1 січня 2022 року до 31 грудня 2022 року, а починаючи з 1 січня 2023 року, застосовуються дати початку та завершення активних бойових дій чи тимчасової окупації, визначені у Переліку, затвердженому Мініреінтеграції.

Звітування щодо контрольованих іноземних компаній

З кінця 2022 року відновлено норми про звітність про контрольовані іноземні компанії (KIK). Тому у 2023 році питання звітування про KIK стало досить актуальним. Отже, контролер KIK зобов'язаний:

- 1) подавати повідомлення про КІК, протягом 60 днів із моменту придбання, зміни, відчуження або ліквідації такої компанії. Якщо частка чи фактичний вплив набутий у період із 7 березня 2022 року до 25 листопада цього ж року, то подати повідомлення потрібно було до 23 січня 2023 року. Штраф за неподання повідомлення про КІК становить 300 прожиткових мінімумів для працездатної особи (на 1 січня 2023 року це 805,2 тис. грн).
- 2) декларацій з податку на прибуток та про майновий стан і доходи. Перший звіт можна подати у 2024 році відразу за 2022 та 2023 рік. Штраф за неподання звіту про КІК на рівні 100 прожиткових мінімумів — 268,4 тис. грн.
- 3) Сплата податку з частини скоригованого прибутку іноземної компанії. За загальним правилом, ставки податку для контролерів, юридичних та фізичних осіб становлять 18%, окрім цього, сплачується військовий збір за ставкою 1,5%.

Чого очікувати у 2024 році

З 1 січня 2024 року очікуються зміни **основної ставки податку на прибуток до 25 % для банків**, в тому числі оподаткування скоригованого прибутку контрольованої іноземної компанії банку, та виплати дивідендів банками.

Втрачають силу з 1 січня 2024 року певні **пільги з ПДВ**. Зокрема, не діятиме звільнення від оподаткування ПДВ операцій з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту морських суден, для використання виключно як пошуково-рятувальних одиниць, з метою виконання міжнародних договорів України у сфері охорони людського життя на морі, та оплата вартості яких здійснюється за кошти державного бюджету.

Окрім того, у 2024 році очікуються зміни щодо **звітності та оподаткування КІК**. Так, законопроект № 8137 передбачає внесення змін до розмірів штрафу, а також встановлює штрафи за прострочення подання повідомлення про КІК — за кожен день 1 розмір прожиткового мінімуму, але не більше 25 розмірів (на 1 січня 2023 року це 67,1 тис. грн).

Важливо: якщо податкові органи виявляють порушення самостійно, штраф нараховуватиметься саме за неподання повідомлення, а не за прострочення, однак, законопроект № 8137 пропонує зменшити штраф до 50 прожиткових мінімумів — 134,2 тис. грн.

TOTUM
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua
totum.ua

Також пропонується зміна терміну подання звіту — за наступний звітний період (наприклад, звіт за 2022 рік подаватиметься у 2024 році з декларацією за 2023 рік). Очікує свого вирішення також питання податкової резидентності українських біженців, втрата ними статусу податкового резидента в Україні. Сподіваємося, що податковими органами буде внесено ясність у ці питання, адже вони є актуальними для мільйонів громадян, які виїхали за кордон.

Таким чином, попри те, що війна триває, більшість преференцій для бізнесу було скасовано у 2023 році. Наступного року фіскальний тиск на бізнес посилюватиметься, адже з повною силою почнеться проведення податкових перевірок.

Також у 2024 році очікується перший автоматичний обмін інформацією за стандартом CRS, що надасть податковим органам базу інформації для подальших перевірок та донарахувань податкових зобов'язань для платників податків.